

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 625/2021
24.02.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Марија Халас Радуловић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Мирослав Данојевић, адвокат из ..., ради супружничког издржавања, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 376/20 од 08.10.2020. године, у седници одржаној 24.02.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиље и **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 376/20 од 08.10.2020. године и пресуда Основног суда у Шапцу П2 758/19 од 15.07.2020. године у ставовима првом, другом и трећем изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење у том делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П2 758/19 од 15.07.2020. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се тужени обавезе да јој на име супружничког издржавања плаћа 15.000,00 динара месечно, сваког месеца унапред најкасније до петог у месецу за текући месец од дана подношења тужбе па убудуће, а да доспелте рате плати одједном са каматом од дана пресуђења до исплате, као и предлог тужиље за одређивање привремене мере поднет у тужби. Ставом другим изреке обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 57.000,00 динара. Ставом трећим изреке одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова првостепеног поступка. Ставом четвртим изреке тужиља је ослобођена обавезе плаћања трошкова таксе на тужбу, привремену меру и пресуду у овом поступку.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 376/20 од 08.10.2020. године, ставом првим изреке одбијена је жалба тужиље и првостепена пресуда потврђена у ставу првом, другом и трећем изреке. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију и допуну ревизије због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија дозвољена по члану 403. став 2. тачка 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14) у вези са чланом 208. Породичног закона, испитао је побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су бивши супружници, чији брак је трајао од ...1987. године до ...2018. године када је разведен правноснажном пресудом Основног суда у Шапцу П2 646/18 од 06.11.2018. године. Парничне странке из брака имају два пунолетна сина ВВ и ГГ који су засновали своје породице, запослени су и економски независни. Тужила је због поремећених међусобних односа, пре развода брака напустила заједничко домаћинство са туженим и преселила се код старијег сина где је живела од новембра до краја децембра 2017. године, а потом код своје мајке где је боравила до краја априла 2018. године, да би се од априла до краја септембра 2018. године вратила код сина ВВ. По повратку у породичну кућу тужила је боравила у помоћној згради где је остала и након развода брака у оквиру домаћинства туженог. Тужила је у периоду од јануара до јуна месеца 2018. године била запослена у ... фирме „ДД“ ДОО ... на радном месту помоћног радника са месечном зарадом од 23.000,00 до 24.000,00 динара, а по разводу брака се није запошљавала и пријављена је код Националне службе за запошљавање у Шапцу. Стара је 53 године, завршила је основну школу и ... занат, способна је за рад и обављање послова укључујући и физичке послове лакше природе које актуелно обавља код својих пуномоћника на ..., где брине о њихове две ћерке за коју услугу не добија накнаду у новцу већ бесплатан стан, храну, гардеробу по потреби као и плаћене трошкове пута. Тужени је стар 58 година, по занимању је ... и живи у породичном домаћинству са старим и болесним родитељима у ..., као и млађим сином ГГ, његовом супругом и њиховим малолетним дететом. Запослен је на радном месту ... и ... у ... школи где остварује месечну зарату у просеку од 26.300,00 динара. Тужени има здравствених проблема због којих више не може да се бави допунским радом, с тим што поседује обрадиво пољопривредно земљиште, више зграда и помоћних објеката, као и отац туженог који поседује око 5 хектара обрадивог земљишта од чега 1 хектар користи брат туженог, а тужени обрађује своју и очеву земљу користећи пољопривредне машине других које изнајмљује за новчану накнаду, гаји стоку за потребе домаћинства и стара се и издржава своје родитеље. Тужила је поднела тужбу за супружничко издржавање 09.04.2019. године, након што је тужени по престанку брака поднео тужбу за њено исељење из породичне куће у

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је тужба за супружничко издржавање неблаговремена јер није поднета у року прописаном у члану 279. став 2. Породичног закона, односно да тужила није доказала да из оправданих разлога није могла поднети тужбу до закључења главне расправе у брачном спору, при чему је брак разведен у време када тужила није била запослена и није имала никаква примања и приходе, па чињенице о испуњености материјално-правних услова за одређивање супружничког издржавања нису биле од

утицаја на одлучивање код императивне законске одредбе о благовремености тужбе за супружничко издржавање.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права, због чега чињенично стање није у потпуности утврђено.

По члану 279. став 2. Породичног закона, тужба за издржавање супружника може се поднети током трајања брака, а најкасније до закључења главне расправе у брачном спору. Изузетно, бивши супружник који из оправданих разлога није поднео тужбу за издржавање у брачном спору може је поднети најкасније у року од годину дана од дана престанка брака, односно од дана када му је учињено последње фактичко давање на име издржавања (став 3.). У случају из става 3. овог члана, тужбени захтев може бити усвојен само ако су услови од којих зависи право на издржавање постојали у време престанка брака и још увек постоје у време закључења главне расправе у спору за издржавање (став 4.).

Тужила је поднела тужбу у овој парници ради супружничког издржавања 09.04.2019. године, након правноснажног окончања поступка за развод брака пресудом Основног суда у Шапцу П2 646/2018 од 06.11.2018. године. С обзиром да тужила није поднела тужбу за издржавање до закључења главне расправе у брачном спору, примена законом прописаног изузетка да се тужба за издржавање може поднети најкасније у року од годину дана од дана престанка брака, односно од дана када је учињено последње фактичко давање на име издржавања, налагала је да се утврде све битне чињенице за оцену постојања оправданих разлога због којих није поднела тужбу за издржавање у брачном спору. Наиме, наведени разлози представљају објективне чињенице које се утврђују на основу свих конкретних околности од којих зависи право супружника на издржавање у време престанка брака, као и последњег фактичког давања на име издржавања. Тужила је у тужби и у току поступка навела је да је по престанку брака тужени поднео тужбу за њено иселење из породичне куће у којој је живела 32 године и да се води парница пред Основним судом у Шапцу у предмету П 262/19 (чије здружење ради увида је предложено у поступку, а тужба за иселење од 29.01.2019. године приложена је уз тужбу). Трошкови становања свакако представљају део потреба повериоца издржавања од значаја за одређивање издржавања. Код утврђене чињенице да је тужила боравила у помоћној згради где је остала и након развода брака у оквиру домаћинства туженог, а да је тужени по престанку брака поднео тужбу за њено иселење, изостало је утврђење да ли је тужила на тај начин задовољавала своје стамбене потребе у току брачног спора и по престанку брака и до када (што би представљало фактичко давање на име издржавања), те од каквог је значаја наведено за оцену њеног материјалног положаја на основу одредби члана 151. став 1. у вези члана 279. став 4. Породичног закона. Нижестепени судови су пропустили да утврде наведене битне чињенице од којих зависи закључак о постојању оправданих разлога због којих тужила није поднела тужбу за издржавање у брачном спору, а следом тога и о благовремености тужбе у односу на последње фактичко давање на име издржавања.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити битне чињенице на које је указано овом одлуком и потом оценити њихов правни значај за доношење одлуке у овој парници.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић